

عنوان مقاله:

مطالعه تنوع ژنتیکی صفات مرتبط با عملکرد دانه در ژرم پلاسم داخلی و خارجی گلرنگ (*Carthamus tinctorius*)

محل انتشار:

دوفصلنامه تولید و فرآوری محصولات زراعی و باغی، دوره 5، شماره 16 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

محمد مهدی مجیدی - *Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran*

رسول دهقان کوهستانی - *Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran*

رضا ملکی نژاد - *Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran*

قدرت اله سعیدی - *Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran*

خلاصه مقاله:

گلرنگ زراعی در طیف وسیعی از دنیا از هند و چین تا آفریقا و اروپا پراکنده می باشد. مطالعات قبلی نشان می دهد که تنوع موجود در ژرم پلاسم داخل کشور برای برخی صفات از جمله پاکوتاهی، زودرسی و اجزای عملکرد بسیار محدود است و لازم است که کلکسیون های ژرم پلاسم سایر نقاط دنیا نیز مورد بررسی قرار گیرد. بر این اساس تعداد ۱۰۰ ژنوتیپ داخلی و خارجی گلرنگ به مدت ۲ سال (۱۳۹۱ و ۱۳۹۲) در مزرعه ی تحقیقاتی دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی اصفهان به صورت طرح لاتیس ۱۰ × ۱۰ از نظر عملکرد، صفات زراعی و مورفولوژیک مورد بررسی قرار گرفتند. بین ژنوتیپ های مورد بررسی اختلاف بسیار معنی داری برای تمامی صفات مورد مطالعه از جمله صفات روز تا گل دهی، عملکرد دانه، ارتفاع بوته، تعداد طبق در بوته، تعداد دانه در طبق، وزن هزار دانه، درصد روغن و شاخص برداشت وجود داشت که حاکی از تنوع بالا در ژرم پلاسم مورد مطالعه می باشد. در بین اجزای عملکرد بیشترین وراثت پذیری متعلق به صفت وزن هزار دانه و تعداد دانه در طبق بود. کمترین وراثت پذیری نیز به عملکرد دانه در بوته اختصاص داشت که نشان می دهد اصلاح غیرمستقیم عملکرد سودمند تر خواهد بود. ضرایب همبستگی فنوتیپی و ژنوتیپی نشان داد که صفات تعداد طبق در بوته، تعداد دانه در طبق و شاخص برداشت همبستگی مثبت و معنی داری با عملکرد دانه داشتند. نتایج رگرسیون مرحله ای و تجزیه مسیر نشان داد که تعداد طبق در بوته، تعداد دانه در طبق و وزن هزار دانه از مهم ترین اجزای عملکرد محسوب می شوند که در این میان تعداد طبق در بوته بیشترین اثر مستقیم را بر عملکرد دانه داشت. این صفات می توانند به عنوان شاخص انتخاب در برنامه های به نژادی مورد استفاده قرار گیرند. نتایج تجزیه به عامل ها، ۳ عامل را مشخص نمود که ۵۶/۷۲ درصد از تنوع کل را توجیه کردند. این عامل ها به ترتیب عامل فنولوژیک، مخزن فیزیولوژیک و عامل بهره وری نامیده شدند. تجزیه کلاستر بر اساس صفات مورفولوژیک و زراعی ژنوتیپ ها را در سه کلاستر گروه بندی کرد. ژنوتیپ های ایرانی به طور مشخص از ژنوتیپ های خارجی جدا شدند و در کلاستر سوم قرار گرفتند. به طور کلی نتایج نشان داد که تنوع ژنتیکی وسیعی در ژرم پلاسم ایرانی و خارجی وجود دارد که می تواند در برنامه های اصلاحی مورد استفاده قرار گیرد.

کلمات کلیدی:

Genetic diversity, Exotic germplasm, Safflower, Early maturity, ژرم پلاسم خارجی، گلرنگ، زودرسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1220240>

